

Mustafa Reşit Belgesay, Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk, (İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1963), 384 s.

Ali ALBAYRAK*

Öz

Mustafa Reşit Belgesay'ın Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk adlı eseri, İslâm hukuku ile modern hukuk sistemleri arasındaki ilişkiyi ele alan özgün bir çalışmadır. Eser, Kur'an'daki hukukî hükümleri güncel ve evrensel normlar olarak sunmayı ve bunları modern hukuk ilkeleriyle mukayese etmeyi amaçlamaktadır. Müellif; özellikle ceza, aile, miras ve borçlar hukukunu ele alarak Kur'an hükümlerinin modern hukukla olan benzerlik ve farklılıklarını tartışır. Metodolojik açıdan Belgesay, Kur'an âyetlerini esas alıp bunlardan normatif hükümler türetmekte ve bu hükümleri modern hukuk sistemleriyle karşılaştırmaktadır. Bu yaklaşım, eserin Kur'an merkezli ve mukayeseli bir bakış açısı geliştirmesine imkân tanımaktadır. Bununla birlikte, müellifin hadis ve fıkıh literatürünü sınırlı biçimde kullanması, mukayeselerin yüzeysel kalmasına ve eserin savunmacı bir üslup kazanmasına yol açmıştır. Ayrıca tarihsel bağlam ve sosyolojik perspektifin ihmal edilmesi, derinlik açısından eksiklikler yaratmaktadır. Eserin güçlü yönleri arasında Kur'an merkezli yaklaşımı, modern hukukla mukayeseli perspektifi, anlaşılır dili ve dönemin fikir tarihi açısından taşıdığı önem sayılabilir. Bu eksikliklere rağmen, Belgesay'ın çalışması Türk hukuk düşüncesinde özgün bir konuma sahiptir ve İslâm hukuku ile modern hukuk ilişkisini incelemek isteyen araştırmacılar için değerli bir kaynak niteliğindedir. Bu inceleme, eserin yazarının entelektüel arka planı, dönemin siyasal ve toplumsal şartları ile metodolojik çerçevesi doğrultusunda değerlendirilmesini amaçlamakta ve Belgesay'ın çalışmasının Türk hukuk düşüncesindeki yerini ve modern hukukla ilişkisini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: İslâm Hukuku, Kur'an, Sünnet, Modern Hukuk, Hüküm

*Dr, İslam Hukuku, Kilis/Türkiye
E-mail: albayraktr92@gmail.com
ORCID: 0000-0002-9655-5080
ROR: 0000

Makale Türü: Kitap İncelemesi

Geliş Tarihi: 10 Eylül 2025

Kabul Tarihi: 15 Aralık 2025

Yayın Tarihi: 31 Aralık 2025

Değerlendirme: Bu makale en az iki hakem tarafından çift taraflı kör hakemlik modeliyle incelendi. Benzerlik taraması yapılarak intihal içermediği teyit edildi.

Etik Beyan: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmemektedir. Bu çalışmada kullanılan veriler yayınlanmış kaynaklar üzerinden literatür taraması yoluyla elde edilmiştir.

Etik Bildirim: ahif@ahievran.edu.tr - <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahilahiyat>

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

• • •

dergipark.org.tr/tr/pub/ahilahiyat

Atıf: Albayrak, Ali. "Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk". *Ahi İlahiyat Dergisi* 5 (Aralık 2025), 136-145.

Mustafa Reşit Belgesay , Qur'anic Provisions and Modern Law, (Istanbul: Faculties Press, 1963), 384 p.

Ali ALBAYRAK*

*Dr, Islamic Law, Kilis/Türkiye

E-mail: albayraktr92@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9655-5080

ROR: 0000

Article Type: Book Review

Date Received: 10 September 2025

Date Accepted: 15 December 2025

Date Published: 31 December 2025

Review: This article has been reviewed by at least two reviewers using a double blind peer review model. A similarity check was performed to confirm that it was free of plagiarism.

Ethical Statement: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while conducting and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Ethics Committee Approval: This study does not require ethical committee approval. The data used in this study were obtained through a literature review of published sources.

Complaints: ahif@ahievran.edu.tr - <https://dergipark.org.tr/pub/ahilahiyat>

Conflicts of Interest The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author(s) acknowledge that they received no external funding to support this research.

Copyright & License Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

...

dergipark.org.tr/pub/ahilahiyat

Abstract

Mustafa Reşit Belgesay's Qur'anic Provisions and Modern Law is an original work that examines the relationship between Islamic law and modern legal systems. Belgesay, who matured during the transition from the Ottoman Empire to the Republic, was a jurist well-versed in both classical Islamic sciences and Western legal thought. The work aims to present the legal provisions of the Qur'an as contemporary and universal norms and to compare them with the principles of modern law. The author specifically addresses criminal, family, inheritance, and contract law, discussing the similarities and differences between Qur'anic injunctions and modern legal frameworks. Methodologically, Belgesay treats the Qur'anic verses as the primary source, deriving normative rules directly from them and comparing these with modern legal standards. This enables the study to adopt a Qur'an-centered and comparative perspective. Nevertheless, its limited engagement with Hadith and fiqh sources, the relatively superficial nature of its comparisons, and its defensive tone constitute key limitations. In addition, the neglect of historical context and sociological perspectives results in gaps in analytical depth. The strengths of the work include its Qur'an-centered approach, its comparative perspective with modern law, its clear and accessible language, and its significance within the intellectual history of the period. Despite these limitations, Belgesay's study occupies a distinctive place in Turkish legal thought and remains a valuable resource for scholars examining the relationship between Islamic law and modern legal systems.

Keywords: Islamic Law, Qur'an, Sunnah, Modern Law, Legal Provision

Citation: Albayrak, Ali. "Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk". *Ahi İlahiyat Dergisi*, 5 (December 2025), 136-145.

Giriş

İslâm hukuku ile modern hukuk sistemleri arasındaki ilişki, özellikle Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye'de hukuk düşüncesinin önemli bir tartışma alanını oluşturmuştur. Bu dönemde Batı kaynaklı modern hukuk düzenlemelerinin yürürlüğe girmesi, İslâm hukukunun toplumsal ve hukuksal bağlamda değerlendirilmesine yeni bir perspektif kazandırmıştır. Mustafa Reşit Belgesay'ın *Kur'ân Hükümleri ve Modern Hukuk* adlı eseri, bu tartışmalar çerçevesinde özgün bir konum sergilemektedir. Belgesay, hem klasik İslâmî ilimlere hem de Batı kökenli hukuk anlayışına hâkim bir hukukçu olarak, Kur'ân'daki hukukî hükümleri modern hukukun normatif çerçevesiyle mukayese etmeyi amaçlamaktadır. Eser, yalnızca tarihsel bir inceleme olmanın ötesinde, İslâm hukukunun evrensel ve çağlar üstü ilkelerinin modern hukukla uyumunu ortaya koymaya çalışır. Bu bağlamda çalışma, ceza, aile, miras ve borçlar hukuku gibi temel alanlarda Kur'ân hükümlerini ele almakta ve bunların modern hukukla olan benzerlikleri ile farklılıklarını tartışmaktadır. Belgesay'ın yaklaşımı, Kur'ân merkezli ve mukayeseli bir perspektif sunarken, aynı zamanda eserin savunmacı üslubu ve metodolojik tercihlerinin de tartışılmasını gerektirmektedir.

1. Kitabın Amacı ve Konusu

Eser, yazıldığı dönemin toplumsal ve siyasal şartları dikkate alınmadan değerlendirildiğinde eksik anlaşılabilir. Zira Cumhuriyet'in erken döneminde hukuk alanında köklü değişiklikler yapılmış, özellikle 1926 tarihli Medeni Kanun ve Ceza Kanunu ile İsviçre ve İtalyan hukukundan alınan hükümler yürürlüğe girmiştir. Bu süreçte İslâm hukukunun toplumsal hayattaki rolü büyük ölçüde daralmış, modernleşme ideolojisi çerçevesinde laik bir hukuk düzeni inşa edilmeye çalışılmıştır. Belgesay eserini tam da bu atmosfer içinde kaleme almış ve Kurandaki hükümlerin geçerliliğini ve değerini ortaya koymayı amaçlamıştır.

İslâm hukukunu yalnızca tarihsel bir tecrübe olarak değil, güncel meselelerle irtibatı olan bir normlar bütünü olarak değerlendirir.

Onun için Kur'ân hükümleri, çağlar üstü bir adalet anlayışını temsil eder. Bu sebeple modern hukuk sistemlerinin üstünlüğü iddiası karşısında, Kur'ân'ın getirdiği ilkelerin en az onlar kadar evrensel olduğunu savunur. Bu bakımdan eser, dönemin laikleşme politikalarına karşı İslâm hukukunu savunan bir müdafaa niteliği taşımaktadır.

Eserin konumu, aynı zamanda mukayeseli hukuk çalışmaları bağlamında da önemlidir. O dönemde Türkiye'de mukayeseli hukuk henüz yeni gelişmekteydi. Belgesay'ın Kur'ân hükümlerini Batı hukuku ile yan yana koyarak değerlendirmesi hem İslâm hukuku literatürüne hem de mukayeseli hukuk disiplinine katkı sayılabilecek bir girişimdir. Bununla

birlikte, onun mukayeselerinin daha çok genel ilkeler üzerinden yapıldığını dolayısıyla ayrıntılı teknik karşılaştırmalardan uzak olduğunu belirtmek gerekir.

Belgesay'ın eserinin temel amacı, Kur'an'da yer alan hukukî hükümleri ortaya koymak ve bunları modern hukuk ilkeleriyle mukayese etmektir. Burada müellif, Kur'an hükümlerini yalnızca tarihsel bağlamda değil, çağdaş toplumların ihtiyaçlarına cevap verebilecek normatif ilkeler olarak sunar. Onun için Kur'an, adaletin, hakkaniyetin ve toplumsal düzenin temel kaynağıdır. Belgesay, Modern hukukun öne çıkardığı insan hakları, özgürlükler, eşitlik ve toplumsal barış gibi kavramların, aslında Kur'an'da da özlü ve kapsamlı bir şekilde yer aldığını göstermek ister.

Eserin kapsamı incelendiğinde, Belgesay'ın konuyu oldukça geniş bir çerçevede ele aldığı görülmektedir. Ceza, aile, miras, borçlar ve ticaret hukuku gibi temel alanlarda Kur'an hükümlerine yer verilmiş ve bu hükümler modern hukuk anlayışıyla karşılaştırılmıştır. Belgesay, Özellikle ceza hukuku alanında kısas, diyet ve had cezaları gibi konular detaylandırılmakta, bunların modern ceza hukukunun caydırıcılık, adalet ve toplumsal güvenlik anlayışıyla karşılaştırılması yapılmaktadır. Aile hukukunda ise evlilik, boşanma, miras gibi meselelerde Kur'an'ın getirdiği hükümler anlatılmakta ve modern hukukla benzerlikler veya farklılıklar ortaya konmaktadır.

Müellifin bir diğer amacı, Kur'an hükümlerinin evrensel ve değişmez yönleri ile modern hukukta toplumsal şartlara göre değişkenlik gösteren normlar arasındaki ilişkiyi irdelemektir. Belgesay'a göre Kur'an'ın getirdiği hükümler, belirli bir tarihsel döneme ya da topluma özgü kurallar değil; insanın adalet, hak, sorumluluk ve denge arayışını esas alan temel ilkelerdir. Bu nedenle Kur'an hukuku, insan doğasından kaynaklanan evrensel değerleri temsil eder ve bu yönüyle modern hukukun sosyo-ekonomik koşullara bağlı olarak değişen normlarından farklılık gösterir. Buna karşılık modern hukuk, toplumların koşullarına göre değişmekte ve bu değişkenlik bazen adaletin sürekliliğini zedeleyebilmektedir. Dolayısıyla Belgesay, Kur'an hükümlerinin toplumsal düzen ve adalet açısından istikrar sağlayan temel ilkeler niteliğini vurgular. Bu istikrar, Kur'an'ın zamana ve mekâna bağlı olmayan normatif çerçevesinden kaynaklanmaktadır. Bu yönüyle İslâm hukuku, temel ilkeler bakımından süreklilik ve öngörülebilirlik sağlar.

Eserin kapsamı aynı zamanda metodolojik bir tercihi de yansıtır. Belgesay, hadis ve fıkıh literatürünü sınırlı biçimde kullanarak, esas olarak Kur'an âyetlerini merkeze almıştır. Bu tercih, onun eserini klasik fıkıh şerhlerinden farklı bir konuma taşır; çünkü geleneksel fıkıh eserlerinde Kur'an âyetleri, hadisler ve içtihatlar bütüncül bir yaklaşım içinde

değerlendirilir. Belgesay ise modern hukuk karşısında doğrudan Kur'ân hükümlerini Savunmak amacıyla eserini yalnızca Kur'ân'a dayandırmıştır.

2. Kullanılan Yöntem

Mustafa Reşit Belgesay'ın Kur'ân Hükümleri ve Modern Hukuk adlı eseri, yöntemsel olarak mukayeseli hukuk yaklaşımına dayanmaktadır. Yazar, hem İslâm hukukunun temel kaynağı olan Kur'ân'daki normatif düzenlemeleri hem de modern hukuk sistemlerinin temel ilkelerini karşılaştırmalı bir biçimde incelemektedir. Bu yöntem, iki farklı hukuk geleneğini yalnızca metinsel açıdan değil, aynı zamanda işlevsel, tarihsel ve sosyolojik yönleriyle de karşılaştırmaya imkân sağlamaktadır. Belgesay, Kur'ân hükümlerini yalnızca doğrudan metinden çıkarılan anlamlarla sınırlamaz; onları tarihsel bağlam, klasik fıkıh perspektifleri ve mezhepler arası içtihat farklılıkları çerçevesinde analiz eder.

Metodolojik açıdan dikkat çeken bir diğer husus, modern hukuk sistemlerinin ele alınış biçimidir. Yazar, özellikle 19. ve 20. yüzyılın Batı hukuk düzenlerini temsil eden Fransız ve Alman Medenî Kanunları ile Osmanlı-Türk hukukundaki Mecelle'ye sık sık atıfta bulunur. Böylece karşılaştırmanın yalnızca teorik değil, pozitif hukuka dair verilerle desteklenmiş olduğu görülür. Ayrıca yazar, hukukun temelinde yer alan adalet, eşitlik, kamu yararı gibi değerleri merkeze alarak, İslâm hukukunun bu değerlerle ne derece örtüştüğünü sorgular.

Bu eser, Kur'ân hükümlerini, yalnızca dini rehberlik sağlayan bir metin olarak değil, toplumsal düzeni şekillendiren ve normatif yönüyle hukukî ilkeler içeren bir metin olarak değerlendirir. Modern hukuku ise seküler temelde gelişmiş bir düzen olarak görür ve iki alan arasındaki kesişim noktalarını ortaya koymayı amaçlar. Bu nedenle eserde, karşılaştırmalı hukuk metoduna yer verildiği gibi, zaman zaman hukuk felsefesine özgü değerlendirmeler de bulunmaktadır. Bu yönüyle Belgesay, klasik bir fıkıh âlimi gibi sadece hüküm açıklamakla yetinmez; çağdaş bir hukukçu perspektifiyle İslâm hukukunun evrensel değerlerini ön plana çıkarmaktadır.

3. Kitabın Planı ve Muhtevası

Kur'ân Hükümleri ve Modern Hukuk belli bir sistematik çerçevede kaleme alınmıştır. Giriş kısmında İslâm hukukunun temel özellikleri, Kur'ân'ın hukuk anlayışı ve hukukun genel fonksiyonları üzerinde durulmakta; Kur'ân'ın yalnızca ahlaki değil, aynı zamanda toplumsal düzeni kurucu bir metin olduğu vurgulanmakta ve eserin ana gövdesi hukuk dallarına göre planlanmaktadır.

Eserde ilk olarak aile hukukuna dair düzenlemeler ele alınır. Evlilik, boşanma, nafaka ve velâyet gibi konular Kur'ân'daki âyetlerle açıklanır ve modern medeni hukuk normlarıyla

karşılaştırılır. İkinci olarak miras hukuku üzerinde durulur. Kur'ân'da belirlenen pay oranlarının gerekçeleri, kadın ve erkek arasındaki farklılıklar ve bu hükümlerle modern eşitlik anlayışının nasıl ilişkilendirilebileceği tartışılır.

Üçüncü bölümde borçlar hukukuna geçilir. Kur'ân'da borçlanma, akit, dürüstlük ve sözleşmeye sadakat ilkeleri vurgulanır. Yazar, bu ilkelerin modern hukukta “sözleşme serbestisi” ve “dürüstlük kuralı” ile nasıl benzeştiğini gösterir. Dördüncü ana alan ceza hukukudur. Burada kısas, diyet, had cezaları ve affetme ilkeleri ayrıntılı şekilde incelenir. Modern ceza hukukunun rehabilitasyon ve caydırıcılık ilkeleriyle mukayeseler yapılır.

Kitapta ayrıca kamu hukukuna dair değerlendirmeler de vardır. Yönetim, adaletin tesisi, kamu yararı ve birey-devlet ilişkileri Kur'ân bağlamında ele alınır. Bu kısımlarda İslâm hukukunun sosyal adalet, istişare ve hukuk devleti anlayışına katkıları vurgulanır.

Genel olarak, Kur'ân hükümleri yalnızca tarihsel bağlamlarıyla sınırlı ele alınmaz; aksine, bu hükümlerin modern hukukla diyaloga girebilecek evrensel niteliklere sahip olduğu vurgulanır. Bu sistematik plan, eserin hem akademik hem de pratik açıdan değerini artırır.

4. Kaynak Kullanımı

Belgesay'ın kaynak kullanımı geniş ve çeşitlidir. İlk sırada Kur'ân âyetleri yer alır. Yazar, konuları ele alırken ilgili âyetleri Arapça metniyle verir, ardından klasik tefsirlerdeki yorumlara yer verir. Bu hem literal hem de yorumsal boyutu kapsayan bir yaklaşımı gösterir.

İkinci olarak, fıkıh literatüründen yararlanılır; özellikle aile ve miras hukuku konularında Hanefî, Şâfiî ve diğer mezheplerin görüşleri özetlenir. Bu görüşler arasında karşılaştırmalar yapılarak, İslâm hukukundaki içtihat çeşitliliği ortaya konur. Yazar, bu farklılıkların İslâm hukukunun esnekliğini ve toplumsal şartlara uyarlanabilirliğini gösterdiğini öne sürer.

Modern hukuk kaynakları da geniş bir yer tutar; özellikle Fransız Medenî Kanunu (Code Civil) ve Alman Medenî Kanunu (BGB) gibi Avrupa hukuk sistemlerinden örnekler sunulur. Osmanlı hukuk sisteminden Mecelle'ye ve Cumhuriyet döneminde yürürlüğe giren Türk Medenî Kanunu'na atıflar yapılır. Bu kaynaklar sayesinde mukayese somut verilerle desteklenir.

Kaynak kullanımının dikkat çeken yönü, yalnızca nakil yapmakla kalmayıp analitik değerlendirmeler de sunmasıdır. Örneğin, Kur'ân'daki miras payları zikredildikten sonra Fransız Medenî Kanunu'ndaki eşit paylaşım ilkesiyle mukayese edilmekte ve aralarındaki benzerlik ile farklılıklar ortaya konur. Bu durum, yazarın hem İslâm hukukuna hem de modern hukuk sistemlerine hâkim olduğunu göstermektedir.

5. İçerik Analizi (Ana Gövde)

Belgesay'ın eserinin ana gövdesi, Kur'ân hükümlerini modern hukuk sistemleriyle karşılaştırma esasına dayalı olarak kurgulanmıştır. Bu yaklaşım, İslâm hukukunu tarihsel bir eser ötesinde, çağdaş hukuk tartışmalarıyla temas edebilecek dinamik bir zemin olarak değerlendirme çabasını yansıtır. Eserin bu yönü, Kur'ân'ın evrensel boyutlarını güncel hukuk ilkeleriyle irtibatlandırma imkânı sunması bakımından önemlidir. Bununla birlikte, modern hukukun kavramsal önceliklerini merkeze alma eğilimi, kimi yerlerde İslâm hukukunun özgün metodolojisinin ikinci planda kalmasına yol açmaktadır.

Aile hukuku bölümünde evlilik, mehir, nafaka ve boşanma konularının ayrıntılı bir biçimde işlenmesi eserin güçlü taraflarından biridir. Burada Belgesay, modern medeni hukukta eşitlik anlayışı ile Kur'ân'ın adalet merkezli yaklaşımını karşılaştırır. Bu durum yalnızca hukuki değil, aynı zamanda felsefi düzeyde bir farklılığı görünür kılar. Ancak modern hukukta eşitlik ilkesine yöneltilen eleştiriler yeterince tartışılmadığı için, karşılaştırma daha çok İslâm hukukunun savunusu şeklinde kalmaktadır.

Miras hukukunda kadın ve erkek arasındaki oran farklılıklarının toplumsal iş bölümüne dayandırılması, Belgesay'ın ana tezlerinden biridir. Burada “eşitsizlik değil adalet” vurgusu, klasik literatürde de karşılığı bulunan bir yaklaşımdır. Ancak modern hukukun “tam eşitlik” ilkesiyle açık bir karşıtlık doğurduğu hâlde, bu karşıtlık derinlemesine tartışılmamaktadır. Bu durum, eserin en fazla tartışmaya açık yönünü oluşturur.

Borçlar hukukunda dürüstlük, akde sadakat ve yazılı sözleşme ilkelerinin ele alınışı, modern sözleşme hukukunun temel prensipleriyle doğrudan paralellik arz eder. Bu bölüm, eserin uzlaştırıcı niteliğini pekiştiren bir içerik sunar. Ceza hukuku kısmında ise kısas ve diyet hükümleri ile modern insan hakları düzenleri arasındaki ilişki üzerinde durulur. Belgesay'ın affetme ve diyet mekanizmalarına yaptığı vurgu, Kur'ân'ın cezalandırıcı değil, dengeleyici bir adalet anlayışını benimsediğini gösterir. Bu yönüyle eser, günümüzde “onarıcı adalet” olarak adlandırılan yaklaşımla benzer bir bakış açısını paylaşır.

Kamu hukuku bölümünde istişare, maslahat, hukuk devleti ve adalet ilkelerinin modern anayasal düzenlerle karşılaştırılması, eserin güncel tartışmalara en fazla açılan kısmıdır. Burada İslâm hukukunun yönetim anlayışının sadece otoriterlik üzerinden değil, adalet ve maslahat ekseninde de okunabileceği vurgulanır. Ancak otorite-özgürlük dengesi veya iktidarın sınırlandırılması gibi temel anayasal meselelerde somut örneklerin azlığı, bu bölümün içerik bakımından zenginleşmesini engellemiştir.

Genel olarak bakıldığında, eserin ana gövdesi Kur'ân hükümlerini statik değil, dinamik bir perspektifle ele alarak modern hukukla diyaloga açma yönünde değerli bir katkı

sunmaktadır. Bununla birlikte, içerik açısından belirgin bir tercih göze çarpmaktadır: Belgesay benzerlik ve uyum noktalarını öne çıkarırken, ihtilaflı konulara daha yüzeysel temas etmektedir. Dolayısıyla eser, İslâm hukukunun evrensel mesajlarını güncel hukukla bağdaştırma noktasında başarılı olsa da derinlemesine eleştirel analiz bakımından geliştirmeye açık bir yapı arz etmektedir.

6. Dil ve Üslup İncelemesi

Belgesay'ın dili, dönemin akademik üslubunu yansıtır. Metinde Osmanlıca kökenli hukukî terimler yoğun olmakla birlikte, anlatım genellikle sistematik ve anlaşılırdır. Yazar, hukuk kavramlarını titizlikle tanımlar ve mukayese yaparken kavramsal tutarlılığa özen gösterir.

Üslup yönünden eserde iki temel özellik göze çarpar. İlki, akademik nesnelliktir. Yazar hem Kur'ân hükümlerini hem de modern hukuk kurallarını tarafsız biçimde aktarır, ardından analitik bir değerlendirmeye geçer. İkincisi ise ikna edici bir retoriktir. Belgesay, özellikle İslâm hukukunun modern hukuk karşısında geri kalmış veya tarihsel olarak tükenmiş bir sistem olmadığını vurgulamak için güçlü bir dil kullanır.

Yazar, sık sık mukayeseli cümleler kurar. Örneğin Kur'ân'da borcun yazıya geçirilmesi emri, modern hukukta sözleşme güvenliğine denk düşerden sonra gibi ifadeler hem okuyucunun kolay anlamasını sağlar hem de iki sistem arasındaki bağı görünür kılar. Ayrıca metinde sosyal boyutu da gözetilen bir üslup vardır; hukuk yalnızca teknik bir düzenleme olarak değil, toplumsal hayatın temel taşı olarak sunulur.

Sonuç

Kur'ân Hükümleri ve Modern Hukuk hem İslâm hukuku hem de mukayeseli hukuk alanına önemli katkılar sunan bir eserdir. Belgesay, normatif ve sosyolojik boyutları birleştiren mukayeseli hukuk yaklaşımıyla aile, miras, borçlar, ceza ve kamu hukuku gibi alanları sistematik biçimde ele alır. Kaynak kullanımında Kur'ân, klasik fıkıh literatürü ve modern hukuk metinlerini analitik biçimde değerlendirerek geniş ve güvenilir bir perspektif sunar. Belgesay, Kur'ân hükümlerinin modern hukuk ilkeleriyle nasıl ilişkilendirilebileceğini ortaya koyar ve İslâm hukukunun yalnızca tarihsel bir gelenek değil, çağdaş hukuk tartışmalarına katkı sunabilecek dinamik bir nazm olduğunu vurgular. Dil ve üslup açısından eser, akademik nesnelliği ikna edici bir retorik ile birleştirir. Sonuç olarak, Belgesay'ın çalışması yalnızca İslâm hukukunun modern dünyadaki konumunu anlamak isteyenler için değil, hukuk felsefesi ve mukayeseli hukukla ilgilenen araştırmacılar için de değerli bir başvuru kaynağıdır. Ayrıca Belgesay, metodolojik yaklaşımıyla Kur'ân merkezli bir bakış açısının çağdaş hukuki tartışmalara nasıl uygulanabileceğini gösterir ve bu yönüyle akademik ve

hukukî düşünce açısından önemli bir örnek teşkil eder.Hem tarihsel perspektifi hem de çağdaş hukuka yönelik açılımlarıyla Belgesay'ın eseri, İslâm hukuku ile modern hukuk arasında köprü kuran öncü bir nitelik taşımaktadır ve gelecekteki mukayeseli hukuk çalışmalarına rehberlik edecek niteliktedir.

Kaynakça

Belgesay, Mustafa Reşit. *Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1963.